

HRVATSKI *glasnik*

Godina XVII, broj 50

13. prosinca 2007.

cijena 100 Ft

Foto: Bernadeta Blažetin

Studenti iz Zadra u Serdahelu

Komentar

Diferencirano financiranje

U posljednje se vrijeme govori, a pomalo će se početi provoditi u praksi – nakon prihvaćanja prijedloga državnoga proračuna koji bi mađarski parlament trebao prihvatiti 19. prosinca – pojam diferenciranog financiranja manjinskih samouprava. Tako zakonodavac predviđa strože uvjete financiranja manjinskih samouprava u 2008. godini. Znatno više papirologije i administrativnih zadataka kako bi se došlo do svote od 740 tisuća forinti državne potpore namijenjene svakoj manjinskoj samoupravi. Diferencirano financiranje mjesnih manjinskih samouprava. Zašto i zbog čega? Izgleda da ih ima previše i da neke ne djeluju ili djeluju, ali ne za manjine, ili bi trebale djelovati na drugačiji način od dosadašnjega. Dosada su mjesne manjinske samouprave za svoje djelovanje godišnje iz državnoga proračuna imale 640 000 forinti. Neke su imale tek tu svotu, a neke su od velikih samouprava svojih naselja, gradova, okruga dobile dodatna sredstva za djelovanje koja se u pojedinim slučajevima kreću od nule do nekoliko milijuna forinti.

Zar se već tu ne radi o diferenciranom načinu financiranja, a time i o drugačijim uvjetima djelovanja zakonom istih manjinskih samouprava? I dok neke manjinske samouprave nemaju ni svoje prostorije, neke mjesne samouprave ne ispunjavaju ni osnovne norme komuniciranja u svezi s manjinskim samoupravama, neke samouprave dijele itekako dobre honorare svojim zastupnicima. Tu su i mogućnosti natjecanja koje se uglavnom iscrpljuju u fondu Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine ili u fondu NCA, gdje se neki natječu i dobiju znatna sredstva, drugi se ne natječu. Svota iz središnjega proračuna povećat će se za 100 tisuća forinti i taj dio će se dobiti u dva navrata. Ali ne cijeli, tek 75%. Za ostali dio sredstava trebat će se natjecati u jednom dosta složenom bodovnom sustavu. Golema administracija...

Zakonodavac vjerojatno polazi od činjenice kako će putem diferenciranog financiranja više novaca doći onima koji rade i ostvaruju programe te gdje imamo živu i djelatnu zajednicu. Na papiru to lijepo zvuči, ali u praksi rade ljubiji, poznanstva i veze. Mnogo se govori o sredstvima Europske unije, ali tu manjine nemaju infrastrukturu kojom bi se natjecale za ta sredstva. Sve u svemu, sredstava je sve manje, a i do postojećih izgleda kako će se sve zakučastije moći dolaziti. Trebaju nam izvrsni administratori, spremni bilježnici i osobe koje će na papiru znati obrazložiti traženo te potvrditi dobiveno i potrošeno.

Branka Pavić-Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Da ste zdravo, mile Materice, pjeva Ivan Petreš bunjevačkim majkama povodom treće nedjelje došašća, Materica. Materice čekaju svoju „dicu“ i „dile“ im poklone. I ja ovim putem uime uredništva Hrvatskoga glasnika bunjevačkim majkama čestitam Materice, a bunjevačkim očevima čestitam Oce, četvrte nedjelje došašća. Lijepi su to običaji koji nas okupljaju oko rodnog ognjišta i praga, majčina toplog krila, kada se sjedamo predaka i vrijednosti koje su oni stoljećima prenosili s koljena na koljeno sve do nas, shvaćajući kako i koliko je važno ne posustati, nego te iste hrvatske vrijednosti prenijeti svojoj djeci.

Na dan zaštitnice vida, svete i mučenice Svete Lucije nemojte zaboraviti posijati pšenicu, simbol života u katolika. Njezine prokljale vlati zasjat će uza svjetlost svijetla u svom zelenilu na sam Božić. Prema narodnom vjerovanju, gustoća iznikle pšenice, boja i sočnost njezinih vlati, predskazat će bolju ili lošiju žetvu iduće godine. Mjesec je čekanja, iščekivanja, čišćenja od grijeha, razmišljanja. Svake nedjelje jedna svijetla više na putu ka konačnom cilju. Čistom srcu i radosti.

U ovim predbožićnim danima događanja ima po svim našim krajevima, božićni i ini koncerti, zadnji obračuni i javne tribine iz dana u dan.

Hrvatska matica iseljenika pred sam kraj godine organizirala je trinaesti Forum hrvatskih manjina, stručni godišnji skup na

kojem se razmatrao status, problematika i aktualnosti vezane uz hrvatske manjine u europskim državama. Na njemu su se okupili čelnici hrvatskih manjina iz Austrije, Crne Gore, Češke, Italije, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Srbije, predstavnici ustanova iz Republike Hrvatske čiji djelokrug rada obuhvaća brigu i interes za hrvatske manjine u Europi,

kao i predstavnici veleposlanstava spomenutih zemalja u Republici Hrvatskoj. Tema ovogodišnjega skupa bila je Hrvatske manjine u europskim zemljama i pristup fondovima EU – dosadašnja iskustva; mogućnosti suradnje i povezivanja na temelju zajedničkih programa za očuvanje manjinskog identiteta radi dobivanja sredstava iz fondova. Skupu u Zagrebu, održanom 11. prosinca, nazočili su predsjednik HDS-a Mišo Hepp i predsjednik Odbora za pravna pitanja HDS-a- Jozo Solga. Pred nama je i posljednja redovita sjednica Skupštine HDS-a, u 2007. godini, koja će biti održana 15. prosinca s početkom u 10 sati u sjedištu HDS-a, s nizom iznimno važnih točaka dnevnoga reda. Da spomenemo samo neke: Plan rada HDS-a za 2008. godinu, Prijedlog koncepcije Proračuna za 2008. godinu, Donošenje odluke o vrijednosnim papirima HDS-a, Donošenje odluke o popunjavanju radnog mjesta voditelja Ureda Hrvatske državne samouprave.

Branka Pavić-Blažetin

Božić u pečuskoj katedrali, s Verom Svobodom

Aktualno

Konzultacija s voditeljima javnih medija

Radna skupina za medije, koju je radi vrednovanja ostvarivanja medijskih prava nacionalnih i etničkih manjina, utemeljilo Stručno tajništvo za nacionalnu politiku i manjine Ureda predsjednika Vlade, na posljednjoj sjednici održanoj u Budimpešti, raspravljala je u svezi s narodnosnim programima Mađarske televizije i Mađarskog radija.

Dopredsjednik javnog radija József Szayly obavijestio je članove radne skupine da je na kanalu M1 Mađarskoga radija prijašnja radijska emisija «Ciganski polusati», s 30 minuta, proširena na sat vremena, s novim naslovom: «Ciganski sat». Emisija se na kanalu MR1 može slušati subotom, od 14 do 15 sati. Daljnja je promjena da su na web-stranici putem samostalnoga kanala M4 i neposredno dostupne emisije na materinskom jeziku 13 nacionalnih i etničkih manjina. U okviru radioprograma dnevno 12 sati u podne se emitira 60-minutni izbor iz narodnosne glazbe.

O programskoj politici Mađarske televizije sudionike je upoznao Menyhért Dobos, dopredsjednik javne televizije. Kako je naglasio, u tijeku je digitalizacija filmova koje su

proteklih 30 godina napravile manjinske redakcije, koje bi u obrazovne svrhe željeli predati narodnosnim školama. MTV će ponuditi preuzimanje i emitiranje tjednih narodnosnih magazina onim mjesnim televizijama koje djeluju u gradovima i naseljima, i putem kojih kanala se može doći do narodnosnih zajednica. Televizija kani osigurati samostalne stranice manjinskim samoupravama na svojoj web-stranici i teletekstu, da bi i na taj način mogle objaviti vijesti o najvažnijim događajima iz kulturnog života. Mađarska televizija želi obnoviti prije sklopljeni ugovor o suradnji s državnim manjinskim samoupravama. Poznato je da se u okviru Mađarske televizije samostalna manjinska redakcija brine o emisijama na materinskom jeziku 13 nacionalnih i etničkih manjin, a uskoro će voditelj proizvodnje voditi i odvojeno gospodarenje manjinskih programa. U narodnosnim televizijskim radionicama radi 26 suradnika. Među planovima MTV-a nalazi se izrada najmanje 12 dokumentarnih filmova iz života nacionalnih i etničkih manjina, te njihovo emitiranje u najgledanije vrijeme.

Uredništvo

Konferencija o mogućnostima prekogranične suradnje

Mjesna samouprava u Mlinarcima navrieme je uvidjela mogućnosti programa prekogranične suradnje i hrabro se natjecala za europske fondove. U okvirima Programa za susjedstvo Slovenija–Mađarska–Hrvatska, zajedno s partnerskom općinom Donjom Dubravom, pokrenuo je projekt za izobrazbu budućih projekt-menadžera. Dvadeset i pet sudionika pohađali su seminare, sudjelovali na work-shopovima, položili završne ispite i preuzeli diplome 29. studenog u Mlinarcima, na konferenciji o prekograničnoj suradnji.

László Odor, projekt-menadžer „Mreže InnoMur@”, naglasio je da, osim izobrazbe projekt-menadžera, svrha tog projekta je da dinamizira suradnju pograničnih županija između Hrvatske i Mađarske – poglavito Zalske i Medimurske županije – na gospodarskom polju, u civilnoj i samoupravnoj sferi te pospješuje suradnju između organizacija, ustanova i poduzetnika projektnog područja. Posebna je značajka ovoga programa da obrazuje i postavlja u svakom pogledu međunarodnu projektnu ekipu uvažavajući organizacijsku i kohezijsku snagu jezičnih i kulturalnih različitosti sudionika.

Projekt-menadžeri na pograničnom području imat će zadatak da sami izrađuju projekte, stoga su se na konferenciji upoznali s novim mogućnostima natječaja za prekograničnu suradnju.

Renata Shiraiši, politički referent Ministarstva unapređivanja seoskog područja, prikazala je položaj suradnje između Mađarske i Hrvatske te druge projekte prekogranične suradnje. Nazočni su informirani da će se slični natječaji raspisati početkom 2008. g.

Stjepan Vuk, načelnik sela Mlinaraca, zadovoljno je sažeo uspješni projekt i, kako je rekao, naselje s time nije završilo na predstojećim natječajima, želi nastaviti projekt preko kojeg bi nadalje radili na izobrazbi stručnjaka.

Marjan Varga, načelnik Donje Dubrave, partnerskog naselja, zahvalio je na mogućnosti sudjelovanja u tome projektu, a govorio je o svojim novim nastojanjima na polju turizma Drave i Mure.

Sudionici edukacije s hrvatske strane sredinom prosinca moći će preuzeti svoje diplome. *beta*

BUDIMPEŠTA – Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp saziva sjednicu Skupštine koja će biti održana **15. prosinca 2007. godine s početkom u 10 sati u Uredu Hrvatske državne samouprave** (1089 Budimpešta, Bíró L. u 24).

Za sastanak predlaže ovaj dnevni red:

1. Izvješće predsjednika o radu između dvaju zasjedanja Skupštine, Izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, Izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Referent: Mišo Hepp, predsjednik, a) Izvješća zamjenika predsjednika. Referenti: Đuso Dudaš, Matija Šmatović,
2. Plan rada HDS-a za 2008. godinu. Referent: Mišo Hepp,
3. Financijsko izvješće HDS-a za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2007. godine. Referent: Mišo Hepp, predsjednik,
4. Prijedlog koncepcije Proračuna za 2008. godinu. Referent: Mišo Hepp, predsjednik,
5. Donošenje odluke o vrijednosnim papirima HDS-a. Referent: Šandor Petković,
6. Dopuna i modifikacija Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave. Referent: Mišo Hepp, predsjednik,
7. Biranje ovlaštenog revizora. Referent: Mišo Hepp.

Nakon otvorene sjednice Skupštine sjednica će biti zatvorena. Tema zatvorene sjednice:

Donošenje odluke o popunjavanju radnog mjesta voditelja Ureda Hrvatske državne samouprave. Referent: Mišo Hepp.

BUDIMPEŠTA – Mađarski prosvjetni zavod i Lektorat primijenjenih umjetnosti 16. prosinca u sjedištu Mađarskoga prosvjetnog zavoda priređuje Narodnosnu galu u povodu Dana manjina u Mađarskoj, koji se slavi 18. prosinca. Nazočne će pozdraviti ravnateljica Mađarskoga prosvjetnog zavoda Erika Borbáth, a pokroviteljica večeri je predsjednica mađarskog Parlamenta Katalin Szili. U sklopu večeri do dijelit će se i ovogodišnje plakete «Pro Cultura Minoritatum Hungariae» zaslužnim pripadnicima pojedinih manjinskih zajednica, a bit će održan i gala program u kojem će sudjelovati, između ostalih, švapski orkestar iz Dunabogdánya, bugarski plesni ansambl „Marenica”, ciganski sastav iz Vesprima, Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha i mnogi drugi. Svaka manjina predstavlja se s jednim svojim sastavom, orkestrom, plesnom skupinom ili zborom.

Hrvatska večer

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave budimpeštanskoga XXII. okruga, 24. studenog, u subotu, s početkom u 18.30 sati, u prostorijama Szelmannova doma (Nagytétényi u. 306) priređena je Hrvatska večer. Tijekom ove godine spomenuta samouprava u sklopu svojega radnog plana održala je više programa vezanih i uz programe mjesne većinske samouprave danoga okruga. Te su prigode provedene uz zajedničke doprinose svih članova narečene samouprave, a koji potječu većinom iz naših naselja u Željeznoj županiji. Predsjednica samouprave je Gizela Soldatić-Bukić, a zastupnici Agneza Šaković-Dibáczy, Marija Šaković-Kiss, Andrea Bukić i dr. Mijo Karagić. Goste i uzvanike, među njima gradonačelnika XXII. okruga Attilu Szabolcsa, načelnika Petrovoga Sela Mikloša Kohuta, predsjednicu Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anicu Petreš-Németh, pozdravila je predsjednica Gizela Soldatić-Bukić. U kulturnom dijelu programa večeri sudjelovalo je Gradišćansko-hrvatsko folklorno društvo iz Petrovoga Sela, a nakon šarolikog i uspješno izvedenog programa goste je zabavljao orkestarski i vokalni trio, također iz Petrovoga Sela, obitelji Timar.

OLAS – Božićni program u tom selu bit će održan 22. prosinca s početkom u 17 sati u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave. Održat će se predbožićna večer, koja počinje sa svečanom svetom misom, koju će predvoditi svećenik Ilija Ćuzdi. Nakon nje članice i članovi KUD-a Tanac, sa svojim tamburašima (orkestar „Vizin“) predstaviti će mali program pod nazivom „Kako su naši stari iščekivali i slavili Božić“.

„Tanacov“ Božić i čestitari

Momci KUD-a „Tanac“ i ove će godine ići „betlemariti“ po selima i obiteljskim kućama, pa ako ih netko želi vidjeti i čuti, može to i učiniti: 21. prosinca u Poganu, u školi, od 18 sati; u Kozaru u domu kulture od 19.30; 22. prosinca u Olasu nakon mise; te kod nekih obitelji u Šarošu i Surdukinju; 23. prosinca u Podravini: kod obiteljskih kuća u Lukovišću, Novom Selu i Martincima.

BUDIMPEŠTA – U povodu Dana ljudskih prava 10. prosinca, manjinski ombudsman Ernő Kállai, ombudsman za prava građana Máté Szabó, i ombudsman Attila Péterfalvi 5. prosinca u svečanoj dvorani Ureda parlamentarnog ombudsmana održali su konferenciju, razgovor s učenicima četvrtih razreda gimnazija iz Budimpešte i cijele Mađarske te sa studentima na temu o svakodnevnom poslovanju ombudsmana te o pravnim normama i aktualnim pitanjima vezanim uz ostvarivanje ljudskih prava.

Javne tribine Glavnogradske hrvatske i hrvatskih samouprava u Budimpešti

Dana 2. prosinca u budimpeštanskom HOŠIG-u održana je Javna tribina glavnogradske te hrvatskih samouprava IX. i XIV. okruga.

U ime Hrvatske samouprave grada Budimpešte okupljene, među njima predsjednika Hrvatske državne samouprave Mišu Heppa, predsjednicu Peštanske regije Saveza Hrvata u Mađarskoj Jelicu Pašić-Drajkó, ravnateljicu požeške gimnazije Pavla Bucića, velečasnog Stjepana Štefaneka iz Dežanovca te predsjednike i zastupnike ostalih budimpeštanskih samouprava pozdravila je Anica Petreš-Németh.

Okupili smo se da vas povodom Javne tribine izvjestimo o našim zajedničkim djelatnostima, odnosno da razmotrimo i zaključimo tekuću godinu, koje smo sve programe ostvarili i da utvrdimo jesmo li dobro i osmišljeno planirali, jesmo li zadovoljni obavljenim zadaćama i poslovima. Na zadnjim izborima 2006. godine u glavnome gradu utemeljeno je 17 okružnih samouprava, a tijekom ožujka utemeljene su Hrvatska samouprava grada Budimpešte i Hrvatska državna samouprava. Nije slučajno da se za mjesto održavanja Javne tribine odlučilo za HOŠIG, naime, mnogi su Hrvati (30-ak posto) svoje školovanje završili u našoj ustanovi, postavši potom zastupnici i aktivni organizatori naših brojnih priredaba, svjesni svoje hrvatske zajednice na ovim mađarskim prostorima. Hrvatska samouprava grada Budimpešte organiziranjem različitih kulturnih prigoda, podržavajući školski rad, vjerski život, objavljivanje hrvatskih izdanja, ostvarenjem znanstvenih skupova, izložaba, koncerata, športskih susreta nastojala je usklađivati i prema svojim mogućnostima pomagati djelatnost okružnih hrvatskih samouprava. Prvenstveno okupljajući Hrvate koji žive i

rade u Budimpešti kao i simpatizere većinske nacije, dakle sve one koji cijene naše kulturnu baštinu – reče u uvodu gđa Petreš.

Od mnogobrojnih programa u zemlji i matičnoj državi navedeno je pedesetak od kojih ovdje spominjemo samo neke: 12. siječnja Hrvatska večer s balskom zabavom u Prosvjetnom središtu na Almássyevu trgu; 6. veljače predstava „Barun Trenk“ Hrvatskoga kazališta iz Pečuha; 8. veljače predstavljanje Rječnika govora bačvanskih Hrvata, akademika, prof. dr. Ante Sekulića; 12. ožujka, u zajedničkoj organizaciji s Veleposlanstvom Republike Hrvatske, koncert hrvatskog orguljaškog umjetnika u Bazilici; 2. lipnja Hrvatski malonogometni turnir – U spomen prof. Stipanu Pančiću, i večer u Citadelli; od 4. do 11. kolovoza, skupa s drugim okružnim samoupravama, boravak u Trogiru; 20. rujna, u okviru Budimpeštanske misije izložba i svečana sveta misa koju je služio zagrebački nadbiskup, kardinal Josip Bozanić; 27. rujna, večer Dragana Despota, kazališnog umjetnika iz Zagreba u Palači «Duna»; 10. studenoga Dan Hrvata u Hotelu «Flamenco»; 22. studenoga predavanje prof. i pjesnika Stjepana Blažetina o književnosti Hrvata u Mađarskoj, u V. okrugu.

Naglašena je dobra i plodonosna suradnja glavnogradske samouprave s Hrvatskom državnom samoupravom, te hvalevrijedna djelatnost hrvatskih samouprava u V. i II. okrugu.

Javna tribina bila je povod i za uručivanje ovogodišnjih odličja i spomenica istaknutim i zaslužnim pojedincima. Predsjednica Petreš odličje «Ivan Antunović» uručila je Hrvatskoj plesnoj izvornoj družini, odnosno njezinoj predsjednici Evi Išpanović. Ista odličja preuzele su zastupnice: XI. okruga Liza Filipović, II. okruga Anica Vujić i XIII. okruga Jelica

Pašić-Drajko. Odličje Za osobit doprinos u promicanju kulture i znanosti budimpeštanskih Hrvata «Matija Petar Katančić» preuzeli su: zastupnik XII. okruga prof. Lajoš Škrapić i uvaženi ravnatelj požeške gimnazije Pavle Bucić, a koji je u znaku zajedničke suradnje zauzvrat predao predsjednici likovni ostvaraj iz Požege.

Ocupljene zastupnike pozdravio je i gosp. Hepp izrazivši svoje zadovoljstvo zbog uspješnog djelovanja budimpeštanskih samouprava, te zaželjevši svima čestit Božić i sretnu Novu godinu.

Slijedilo je izvješće Hrvatske manjinske samouprave XIV. okruga, odnosno dopredsjednice, prof. Marije Tünde Szalai, koja je između ostalih zaključila da je 2007. godina glede njihovih planiranih programa bila uspješna, što znači da su organizirali poseban hrvatski jezični tabor učenika iz HOŠIG-a i drugih okruga na otoku Korčuli, gdje su se djeca osim jezičnih vježbi i raznih natjecanja, mogla upoznati s prirodnim i kulturno-povijesnim ljepotama Lijepe naše. S drugim našim samoupravama zajedno, 9. lipnja organizirali su cjelodnevni program kako bi se i većinsko stanovništvo što bolje upoznao s bogatom baštinom Hrvata u Mađarskoj. Tu tradiciju žele nastaviti i u 2008. godini. Prema svojim materijalnim mogućnostima materijalno su potpomagali budimpeštansku Hrvatsku izvornu plesnu družinu.

Predsjednica Hrvatske manjinske samouprave IX. okruga, prof. Marija Šajnović slikama i kratkometražnim filmom predstavila je njihove programe. Najvažniji događaj

«Blagdan sunovrata» održan je 14. travnja. Istim povodom predstavljene su i hrvatske narodne nošnje, upriličeno je kušanje hrvatskih specijaliteta i vinskih sorti iz Baranje, a KUD «Tamburica» izveo je folklorni program. Gost popodneva ovoga puta bio je sastav «Orašje» iz Vršende. Aktivni sudionici bili su i na Danu narodnosti gdje su naši učenici osim plesnog nastupa pokazali svoje umijeće u bojanju uskrsnih pisanica, odnosno jaja na santovački način. Hrvatska samouprava 15. rujna i 5. listopada svojim folklornim programima sudjelovala je na Ferencvároskim proštenjima. Na početku tekuće godine pokrenut je tečaj hrvatskog jezika koji se utorkom održava u domu kulture IX. okruga. Otvorili su svoju web-stranicu na internetu. Novčano su pomogli kupnju narodnih nošnji KUD-u „Tamburica“, putovanje učenika u Zagreb, Ljetni jezični tabor u HOŠIG-u i kružok koji djeluje u okviru Đačkoga doma.

Predsjednica Anica Petreš-Németh skrenula je pozornost na predstojeće javne tribine XXII, XII, X. i XVIII. okruga, predstavljanje najnovije knjige dr. Dinka Šokčevića «Hrvatska između Srednje Europe i Balkana» u HOŠIG-u, sjednicu HDS-a, Hrvatsku večer XIII. okruga i gostovanje Gorana Korana, na mise u crkvi Sv. Mihovila te Narodnosnu gala večer u budimskome Vigadóu.

Istoga dana s početkom u 17 sati u crkvi Sv. Mihovila održano je misno slavlje koje je služio vlč. Stjepan Štefanek, svećenik iz Hrvatske, te koncert Oratorijskog zbora crkve Sv. Marka iz Zagreba.

M. D.

Suradnja HOŠIG-a i Požege

Na nedavno održanoj javnoj tribini Glavnogradske hrvatske samouprave uručena su odličja istaknutim pojedincima i društvu: Hrvatskoj izvornoj plesnoj skupini iz Budimpešte, odličja Ivana Antunovića i Petra Katančića.

Među nagrađenima odličjem Petra Katančića odlikovan je i prijatelj budimpeštanskih Hrvata u Mađarskoj, ravnatelj požeške gimnazije Pavle Bucić. Suradnja te gimnazije i budimpeštanskoga HOŠIG-a traje već desetak godina na obostrano zadovoljstvo, a ne male zasluge u njegovanju te suradnje pripadaju upravo Pavlu Buciću. Naime, ove godine, zahvaljujući gradu Požegi, županiji i požeškoj gimnaziji te Glavnogradskoj hrvatskoj samoupravi, učenici budimpeštanske škole boravili su mjesec dana u Požegi i pohađali nastavu. Bilo je to nezaboravno iskustvo i korist za našu djecu. U tim dodirima zasluge pripadaju i Glavnogradskoj hrvatskoj samoupravi koja i materijalno potpomaže stvar, na čelu s predsjednicom Anicom Petreš. Ona se u listopadu i susrela s požeškim županom Zdravkom Ronkom i dogovorila buduću suradnju. U Požegi su naši učenici smješteni u srednjoškolskom učeničkom domu, osigurana im je prehrana i svi uvjeti za rad i učenje.

HOŠIG i njegova ravnateljica Marija Petrić s požeškom gimnazijom i ravnateljem Bucićem još prije pet godina potpisali su sporazum o suradnji kako bi upravo 2007. godine došlo do ove jedinstvene prilike i boravka naših učenika u Požegi. Nije rijedak slučaj da profesori požeške gimnazije drže predavanja u HOŠIG-u, tako i g. Bucić. On je bio više nego ugodno iznenađen dobivenim priznanjem, od male zajednice Hrvata u Budimpešti, ali velikoga srca i želje da se očuva hrvatska samobitnost. Kako reče, to je zajednica s ciljevima, koja znade okupiti i angažirati ljude te ih potaknuti na doprinos zajedničkoj stvari. Tako su potaknuli i njega, a on se uvijek rado odaziva ako treba pomoći i ako je potrebna pomoć požeške gimnazije na čijem je čelu.

bpb

Franjo Grubić

Franjo Grubić ljetodan je u funkciji prvoga človeka u Koljnofu kade živi 2000 stanovnikov. U minuli ljeti čudami su se doselili u selo, što i nadalje daje zaufanje, ovo mjesto se neće ostarnuti. Za seosku javnost 29. novembra, četvrtak, je dalo izvješčaj zastupništvo o minulom periodu. Najvažniji rezultati su, po Grubićevi riči:

– *Uspješno nam je prošlo ovo ljetu, ča smo si cilj zeli 1. oktobra 2006. ljeta kad smo se popali s djelom, s pomoćniki ki ovde djeladu va kancelariji i va općinskom tanači. Najveća rič ča smo mi spravili va seli, to je to da se ljudi pominađu jedan s drugim, mi isto tako kontaktiramo s njimi. Ljudi znaju ča mi kanimo djelati, a to kani i cijela zajednica, cijelo selo. Ako pak kanimo konkretizirati, onda moram istaknuti, najvažnije je da škola i čuvarnica su ostale u selu, to nam je jako velika skrb. Va školi je pokrenuta dvojezičnost, to znači da dost dugo ljet moremo mirni biti ovde va Koljnofi da nam školu neće zapriti i odnesti u Šopron. Zvana toga smo još manje projekte napravili, dva pute smo asfaltirali iz svojih pinez, selo meru očistili, već kiticov smo posadili da se ljudi bolje šperadu va našem seli. Naši ljudi svagdir u parki, cimiteri spolom travu kosu da bude sve lipše. Hvala Bogu ovo ljetu smo mogli napravati da su nam obadvi crikve rasviltljene. Va tom poslu je nam pomogao parlamentarni zastupnik Matija Firtl. Onda bi još mogao reći da smo postavili u Sigetu (kako mi nazivamo ta dio sela) spomen-drivo u čast 1956. ljeta. Pred doktorskim stanom smo ponovili štige, za invalide smo napravili ulaz. Čuda zadać smo imali za ča smo naticanje napisali, ali nismo dobili potporu zbog nekih finacijskih falingov, ja mislim, to nije naša griška.*

Koljnofski prvak Franjo Grubić: „Uspješno nam je prošlo ovo ljetu...”

Što naliže još predstojeće zadaće, med njimi je spomenuto minjanje oblokov u čuvarnici, koji su jur kih 20-30 ljet stari i naravno imaju problem s pravom izolacijom. Općinski stan je u tom pogledu jur gotov, obnovljena je i električna mriža u zgradi.

Što veli koljnofski načelnik novoj odredbi vlade da od 2009. ljeta samouprave će dužne biti sabirati i porez za hiže, stane:

– *Neće biti lako ni va Koljnofi, to je sigurno. I za ovo ljetu smo za dvajset milijuni forintov manje dostali nego u 2006. ljetu, ali još smo kako-tako mogli. Kako se kaže, u 2008. ljetu još za 10% manje pinez ćemo dostati kot općina od države. Ako još kanu poreze podiliti na ljude, ko će nam još teže biti. Najsrमतnije je to da država je odluku donesla, a porez će rivati na selo, rekši, vi se sa svojimi ljudi svadjajte kako se kanite. Po meni to nij lipo, ne znam kako bi mogli dalje poiti, sve teže će biti.*

Kako svi gradišćanski seli, i Koljnof je polag hatara, i od 21. decembra počinje novo poglavlje ovde u zapadnoj Ugarskoj, s oslobodjenjem hatarov. Naravno da će to proslaviti i selčani skupa sa susjedi, no promjene gor nisu velike ako gledamo da „već ljet iz Koljnofa puno ljudi radi u Austriji, u prometnom pogledu bit će nam bolje da nas nećedu na granici zaustaviti, nećemo morati dugo čekati, neće biti kolonij. Koljnof je dosta imao problemi kad su kamioni i veliki teretnjaki ovde protestirali i kad je bila ova velika kontrola, onda je cijeli promet stao u selu, hvala Bogu, toga neće biti više.”

Koljnofsko hrvatsko društvo je najjača civilna organizacija u ovom selu, ima razne programe, priredbe sa ciljem sačuvanja jezika, tradicij i hrvatskoga duha med ljudi. I sad teču pripreme za dvi velike priredbe,

Šinkovićev grob

Koljnofci se pripravljaju na 80. obljetnicu rodjenja Mate Šinkovića

jedna će biti ov vikend, a druga dođuće ljetu, prvoga miseca. Franjo Grubić je i u tom društvo nadležna osoba:

– *Funkcija predsjednika je jako lipa i rado djelam za ovo. Ako nek to gledam što se je zgodalo u prođući miseci, i naš društveni period je bio jako bogat. Bili smo gosti nedavno u Gračani blizu Zagreba, va augustuši smo bili pozvani u Buševec. Utemeljila se je kod nas nova plesačka grupa, što nam je bila zdavna želja. Hvala Bogu, naši mladi su zagrizli da bi mogli dalje nositi folklornu tradiciju, dosad su imali jur 3-4 uspješne nastupe. Zvana toga imali smo i trgadbenu veselje. Za tamburašku grupu znam reći da je u cijeloj državi najveća tamburaška grupa. Ako dicu i odrasle zamemo nuter, sve skupa imamo oko sto tamburašev.*

Nedilju, 16. decembra, ćemo imati spomen-dan našega pjesnika Mate Šinkovića, s mašom, otkrivanjem spomen-ploče ter izložbom, predavanji o njemu. Njegovo stvaralačtvo je sve više važno posebno starijim, ako si gdo njegove pjesme prešte na našem koljnofskom jeziku, toga će to i podbadati. Nek čuditi se moremo kako je mogao sve to lipo napisati s onimi starimi riči ke ćemo, nažalost, polako i pozabiti. Druga naša velika priredba će biti u Šopronu 12. januara, subotu, a to je naš tradicionalni hrvatski bal u hotelu Panonija.

Iz Hrvatske ćemo znova imati mužiku, bal će otvoriti Medjunarodni folklorni ansambl ter tamburaši iz Hrvatske. Svako ljetu imamo na ovom balu blizu 300 ljudi, mislim da ćemo i tom prilikom imati isto toliko gostov.

-Tiho-

Hrvati u Segedinu

Da su Hrvati živjeli i žive u Segedinu, poznato nam je. O Hrvatima Dalmatama i njihovoj prošlosti u Segedinu pisao je dr. Ladislav Heka. Danas tamošnje Hrvate okuplja Hrvatska manjinska samouprava u svome drugom ciklusu djelovanja. Za Hrvatski glasnik kazuje predsjednik Hrvatske samouprave Segedina Dušan Marjanović.

Već drugi mandat djeluje Hrvatska samouprava u Segedinu, pa ove godine imamo jubilaru, petu godinu djelovanja, kaže naš sugovornik.

Našlo se nas više koji smo zbog

poznatih prilika s prostora bivše Jugoslavije našli svoj dom u Segedinu i Mađarskoj. Smatrali smo kako trebamo iskoristiti zakonske mogućnosti i utemeljiti manjinsku samoupravu kako bismo ostvarivali dio svojih nastojanja na političkom planu te na polju čuvanja i njegovanja jezika i nacionalnog identiteta. Prije tri godine uza samoupravu utemeljili smo i civilnu Hrvatsko-mađarsku udrugu Andrije Dugonića. On je potomak hrvatske obitelji koja se doselila u 16. stoljeću s područja staroga Dubrovnika u Segedin. Dugonić je bio svećenik te bavio se matematikom i astrologijom. Jedan je od utemeljitelja mađarske matematike. Nakon njegova prijevoda matematike na mađarski jezik, i obični su ljudi mogli početi učiti matematiku. Do tada je to bila povlastica onih koji su znali ili latinski ili njemački. Andrija Dugonić poznat je i kao književnik, pisac prvoga mađarskog romana Etelka.

Godinama smo o Segedinu i segedinskim Hrvatima tek ponešto čuli. Kako kaže predsjednik segedinske Hrvatske samouprave Dušan Marjanović, tamošnja hrvatska zajednica je brojna. Po podacima iz 2002. g. u Segedinu ima 104 Hrvata, a broj onih koji govore hrvatski u obitelji ili u širem krugu kreće se preko 200. Hrvatska manjinska samouprava poznaje pedesetak hrvatskih obitelji u Segedinu koji su u nekoj vezi s hrvatstvom. Oni koji su započeli okupljanje hrvatske zajednice, utemeljenje samouprave i civilne udruge, svi su na neki način sa strane, nisu rođeni u Mađarskoj. Ali danas, kaže Dušan Marjanović, da su polovica onih Hrvata koji aktivno sudjeluju u radu Hrvatske samouprave i naše zajednice upravo oni koji su se doselili 90-ih godina u Segedin, a drugu polovicu čine Hrvati rođeni u hrvatskim krajevima (Baja, Gara, Dušnok) u Mađarskoj koji su svoj život odlučili ostvariti upravo u Segedinu i dosada nisu imali mogućnost okupljati se.

Od utemeljenja manjinske samouprave nastojimo u prvom redu, kao glavni cilj, učiti hrvatski

jezik i popularizirati ga u Segedinu. Želimo da postoji zajednica Hrvata koja živi i koja govori i koristi se materinskim jezikom. Oko njega (jezika) okupljamo se i oko njega ostvarujemo svoje programe i ciljeve. Organiziramo tečajeve za djecu i odrasle. Imamo tjednu školu subotom prije i poslije podne, imamo više skupina koje uče hrvatski. Trenutno s tridesetak učenika radi profesorica Marija Rem. Promicanje hrvatskih vrijednosti u Segedinu ostvaruju se putem segedinske Hrvatske samouprave. Ovdášnji Hrvati imaju dobru vezu s Hrvatima u Vojvodini i Subotici. Sudjeluju njihovim svečanostima i blagdanima, balovima. Hrvati iz Vojvodine gosti su na svečanosti Dana grada Segedina i u okviru manjinskoga kulturnog ljeta. Bunjevačko kolo iz Subotice već se više puta predstavilo segedinskoj publici. Redovito organiziraju predstavljanje knjiga i novih hrvatskih izdanja. Svake godine otvaraju i zatvaraju radne sezone. Tako štiju vjerske praznike oko kojih se okupljaju, a to su Božić i Uskrs. U toku godine okupljaju se u Domu manjina, imaju svoje priredbe i zajednički bal s ostalim manjinskim zajednicama. Nažalost, vlastitih prostorija nijedna manjinska samouprava nema, sve se dijeli i na tome bi željeli poraditi kako bi imali posebne prostorije gdje bi se moglo djelovati. Žive od državne potpore i potpore grada koji svim manjinskim samoupravama daje godišnju potporu u istoj visini kao što je državna normativna. Sudjeluju natječajima NCA i Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine. Jedno od velikih ulaganja upravo je tjedna škola hrvatskoga jezika čiji polaznici svake godine provedu tjedan dana na Jadranskom moru u djelatnom učenju hrvatskoga jezika. Već četvrtu godinu zaredom organizira se ljetna škola na Rijeci. To sami organiziramo iz vlastitih sredstava i putem svojih poznanstava u Opatiji i Rijeci, kaže Dušan Marjanović. Smatramo to važnim pedagoškim poticajem za djecu, za učenje hrvatskoga jezika. Imamo više nego pozitivna iskustva. Zagrebački student, diplomirani geodetski inženjer Dušan Marjanović smatra kako je hrvatska zajednica u Mađarskoj živa. Kada su se utemeljili, suradnju im je ponudio tadašnji voditelj Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa Mišo Hepp. Veza s Pečuhom je dugogodišnja i zanimljiva. Razmjena izložaba, posjeti i druženja. Nažalost malo smo daleko od drugih hrvatskih sredina u Mađarskoj. Ipak mi imamo dobru vezu s Hrvatskom državnom samoupravom i sadašnjim predsjednikom Mišom Heppom. Otvoreni smo, surađujemo, uz Pečuh, i s Bajom, a voljeli bismo surađivati i s ostalim hrvatskim samoupravama koje za to pokazuju interes, završava naš razgovor Dušan Marjanović.

B. P. B.

KANIŽA – U organizaciji gradske samouprave održan je gala program pod naslovom «S nacionalnom kulturom u Europskoj uniji». U kulturnom programu nastupile su sve nacionalne manjine koje žive u Zalskoj županiji: Romi, Nijemci i Hrvati. Hrvatsku manjinu zastupala je Plesna skupina kaniške Hrvatske manjinske samouprave.

KAPOŠVAR – U zajedničkoj organizaciji Zemaljskoga hrvatsko-mađarskog prijateljskog društva i Mađarsko-rumunjskoga prijateljskog društva, potkraj studenog organizirano je natjecanje u kazivanju stihova i proze na mađarskom jeziku. Iz Lukovišća su sudjelovali učenici Mate Balog i Žužana Njergeš, pripremila ih je učiteljica Biserka Brantner-Kolarić.

MLINARCI – Mjesna samouprava 1. prosinca priredila je Dan starih. Načelnik Stjepan Vuk pozdravio je umirovljenike sela, a polaznici dječjeg vrtića i osnovne škole pobrinuli su se da na proslavi bude i veselog programa.

BEČEHEL – Hrvatska manjinska samouprava 8. prosinca priredila je Hrvatski bal na kojem je nastupio i serdahelski tamburaški orkestar.

SERDAHEL – Vijećnici mjesne samouprave donijeli su odluku da se izdade mjesni list u kojem će obavijestiti mještane o radu u 2007. godini. Početkom prosinca sastali su se urednici koji nastoje na tome da do Božića novine stignu u svaku kuću. To dvojezično izdanje tiskat će se uz petsto primjeraka.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Knjižnice za strane jezike, 12. prosinca s početkom u deset sati organizira se konferencija naziva: Knjižnice manjinskih samouprava, zbirke na materinskom jeziku manjina u Mađarskoj. Predavanja na temu imat će ravnateljica spomenute knjižnice Mender Tiborné. Klara Bende-Jenyik izlagat će o knjižnici budimpeštanske hrvatske škole, Boglárka Léber o praksi opskrbljivanja knjigama slovenske manjine u Željeznoj županiji, Sz. Kiss Jánosné govorit će o praksi opskrbljivanja gradske knjižnice u Gyuli, a Annamária Papp o opskrbi narodnih knjižnica sa strane Knjižnice za strane jezike i aktualnosti toga pitanja. András S. Benedek pod naslovom Natrag u budućnost? iznijet će misli u svezi s Knjižnicom Rusinske državne samouprave. Katalin Halász govorit će u ime Grčke državne samouprave, a Andrea Genát o sadašnjosti i budućnosti knjižnice Bugarske državne samouprave.

Boje Jadrana

U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoje i Segedinske hrvatske manjinske samouprave, u Maloj galeriji Hrvatskoga kluba u Pečuhu 5. prosinca predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp otvorio je izložbu umjetnice iz Segedina Erike Orgovány naslova Boje Jadrana. Ulja na platnu i akvareli, prepuni boja likovni su svijet umjetnice nastalog u posljednjih godinu dana, a mnoga njezina platna inspirirana su jadranskim morem i njegovim plavetnilom te dalmatinskim krajolikom. Jedan od njezinih radova gotovo fotografski dočarava par u narodnoj nošnji, dvoje šokačkih Hrvata. Ova zanimljiva izložba može se posjetiti u Hrvatskome klubu do 11. siječnja, a ostvarena je potporom Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

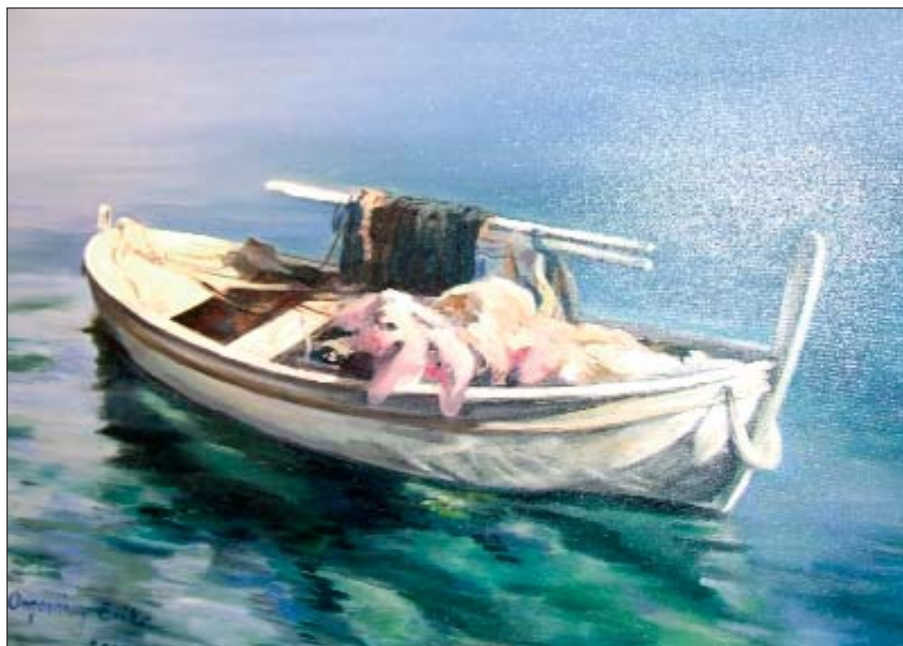

Umjetnica je svoju mladost provela na selu, te otuda i njezina srodnost i duboka povezanost s prirodom, godišnjim dobima te njihovim bojama i promjenama, ljepota proljeća i ljeta na njezinim platnima. Ovu ljubav prema prirodi dočarava nam i na svojim platnima okom brižljiva promatrača. Erika Orgovány nastavnica je biologije i likovnog odgoja, crtanja, učenica Lászlóa Winklera. Izlaže od 1978. godine skupno i samostalno.

Velik broj njenih radova nalazimo i u zemlji i u inozemstvu kod brojnih skupljača. Od 2006. godine Erika Orgovány članica je Hrvatsko-mađarskoga društva „András Dugonics”, a oduševljavaju je krajolik i prirodne ljepote Hrvatske

bpb

PULA – Sajam knjiga u Puli, velika kulturna manifestacija u Istri, koja okuplja nakladnike, autore, prevoditelje i čitatelje, održava se ove godine od 6. do 15. prosinca. Ima obilježja festivala jer uz prigodnu prodaju knjiga nudi i iznimno bogat program popratnih događanja. U žarištu ovogodišnjega, 13. pulskog sajma knjiga i autora jest tema: Drugi Balkan. Prvi Sa(n)jam knjige u Istri održan je 1995. godine. Ove se godine na sajmu predstavljaju izdanja iz Mađarske, izdavačke kuće Jelenkor iz Pečuha i Croatice iz Budimpešte. Na sajmu će, 7. prosinca, gostovati i sociolog Ivica Đurok, autor knjige o Titu, koju je Croatiaica Kht. izdala na mađarskom jeziku. Ivica Đurok je sociolog i sveučilišni profesor, potomak Hrvata koji su se u Mađarsku doselili iz sjeverne Bosne prije nekoliko stoljeća. Autor je šest knjiga (neke od njih bave se Hrvatima u Mađarskoj) i stotinjak znanstvenih studija na hrvatskom i stranim jezicima. Bavi se problematikom nacionalnih i etničkih manjina, migracijskom tematikom te nekim spoznajnim tematikama (Max Weber, problematika ljudskih i manjinskih prava...). Iz bibliografije: A nemzet, az állam és a nemzetiség Tito politikájában (2007). Zajedno s Ivicom Đurokom na sajmu su boravili ravnatelj Croatice Kht. Čaba Horvath koji je predstavio deset Croaticinih izdanja, i Mijo Karagić koji je prikazao Đurokovu knjigu. Kako je naglasio Čaba Horvath, ovo je bila izvanredna prigoda za nas da se predstavimo kao izdavač na tome poznatom sajmu knjiga i da steknemo nove veze i poznanstva. Predstavili smo deset naših izdanja, tako knjigu Ladislava Heke Hrvatsko-mađarski povijesni kalendar, udžbenike narodopisa autora Đure Frankovića i Ladislava Heke, izdanje 10 godina HOŠIG-a, Hrvatski kalendar, najnovije naše izdanje knjigu Gradišćanski Hrvati u Mađarskoj i Slovačkoj, seriju Hrvatski književnici u Mađarskoj, knjige o Ivanu Antunoviću i Antunu Karagiću, nekoliko naših CD-izdanja te Zidnu kartu hrvatskih manjinskih samouprava u Mađarskoj.

Trenutak za pjesmu

Ivan Petreš

Čestitamo materice

Imal' takvog bunjevačkog srca,
Koje danas radosno ne kuca?
Kad nam svanu slavne materice
Mogul šutit srca glasne žice?

Svako danas Majci svojoj hrli,
Da ju ljubi, da ju slatko grli!
A Majčice mehko ruke šire,
Grle dicu i darove dile.

Da ste zdravo mile Materice
Koj' radjate sokolove ptice:
Kršne momke, krasne divojčice
Čestitamo svima materice!

Večer hrvatskih književnika u Budimpešti

U organizaciji Društva beletrističkih pisaca u Mađarskoj, a u okviru međunarodne uzajamne suradnje s Društvom hrvatskih književnika Republike Hrvatske, poslije 23. studenoga u Segedinu održanoga predstavljanja, 24. studenoga, u subotu, s početkom u 18 sati, u dvorani Petőfijeva književnog muzeja koji se nalazi u Károlyievoj palači u Budimpešti, održana je večer čitanja hrvatskih književnika: pjesnika i urednika književnog časopisa „Poezija“ Ivana Hercega iz Zagreba, prozaista, romanopisca Rade Jaraka iz Dubrovnika i pjesnika, prozaista, esejista, kritičara, novinara, urednika Kulturne rubrike „Glasa Slavonije“ Delimira Rešickog iz Osijeka.

Nakon pozdravnih riječi domaćice, znanstvene suradnice muzejske ustanove Judite Tavasza, te G-mol sonate J. S. Bacha umjetnice na violini Mariann Tallián, riječ je preuzeo inicijator i provoditelj dosadašnjih književnih susretanja, pjesnik Ottó Fenyvesi. Iz njegova izlaganja saznali smo da je, na temelju dosadašnje suradnje, u dva navrata u Zagrebu i u dva navrata u Budimpešti došlo do književnih susretanja.

U daljnjima uglavnom je bilo riječi o devetstoljetnim hrvatsko-mađarskim povijesnim, kulturnim i književnim vezama i previranjima. Na koncu je predavač ukazao i na hvalevrijedne sadašnje uzajamne mogućnosti suradivanja, koje se ogledaju ponajprije u objavljivanju dviju antologija suvremenih hrvatskih autora, u Segedinu „Magánszférák integrációja” te u Pečuhu objelodanjenog izdanja s naslovom Melankólia. Također je istaknuto značenje veoma povoljnih mađarsko-hrvatskih institucionalnih odnosa, zagrebačkoga Hungarološkog instituta kao i na budimpeštanskom Sveučilištu ELTE Slavističke katedre, odnosno u Pečuhu Katedre za hrvatski jezik i književnost.

Slijedio je razgovor između docenta, dr. Zoltána Virága i književnika iz Hrvatske.

O Ivanu Hercegu saznajemo da je autor pet samostalnih zbirki pjesama: „Anđeli u krevetu”, „Naša druga imena” – za koju mu je povodom međunarodnoga pjesničkog susreta „Goranovo proljeće” uručena Nagrada „Goran”, dok je zbirka „Noć na asfaltu” stekla Nagradu „Latko Prica”. Zadnje dvije zbirke mu nose naslove: Snimke zemaljskih uzdaha i Nepravilnosti. Pjesnik je čitao pjesmu „U krevetu oko mene”, što je na mađarskom interpretirao pjesnik i glumac Balázs Lázár.

O Radi Jaraku između ostalog priopćeno je da je na početku svoga dosadašnjeg djelovanja prvotno krenuo na polju likovno-umjetničkog stvaralaštva i kasnije se usredotočio na hrvatsku proznu književnost. Do sada mu je objavljeno osam romana: „Kiša”, „Sol”, „Duša korumpira”, „Pustinje”, „Termi-

ti”, „Slatke priče” i drugi. Za potonji mu je uručena nagrada „Večernjeg lista”. Iz ovoga romana autor je pročitao ulomak koji je predstavljen i na mađarskome.

U svezi s Delimirom Rešickim, pjesnikom, prozaistom, esejistom, kritičarom i novinarom saznali smo da je objavio 12 knjiga. U hrvatskoj književnosti je tretiran kao „spasitelj” hrvatskog pjesništva i proze te da je tijekom 1970/80-ih slovio za izuzetnog predstavnika novodobnih glazbenih umjetničkih strujanja. Među njegovim romanima nalaze se: Aritmija, Gnomi, Sretne ulice, Sni o anđelima, Day, day, moj darling, Zekilova kola, Seljada familija, Mučenici za utvare, dok mu je za roman Kiklop uručena Nagrada „Vladimir Nazor”, a za djelo Sedam sekretara SKOJ-a nagrada „Za knjigu godine slavonskog autora”. Autor je također čitao svoju pjesmu Crni-bijeli svijet, koja je izvedena i na

mađarskome. Na koncu susreta s predstavnicima hrvatske književnosti, nakon ponovnog oglašavanja već spomenute violinistice, odnosno izvedbe Bachova djela, organizatori su goste i slušatelje pozvali na domjenak i zajedničko druženje.

I konačno, još nešto za primjedbu. Ne želim osporavati dobru nakanu propagiranja večeri, odnosno način vrbovanja slušatelja, a koje je u ovom slučaju bilo oskudno, niti umanjiti značenje izuzetno rijetkog, zanimljivog književnog događaja koji bi najvjerojatnije bio veoma pozitivno prihvaćen i od širega kruga Hrvata koji obitavaju u glavnome gradu. Naime, da su se odgovorni navrijeme obratili našem uredništvu ili našim samoupravama, raskošna dvorana muzejske ustanove najvjerojatnije ne bi „zjapila” poluprazna.

Marko Dekić

IZ KNJIGE: SZILÁGYI-JÓZSEF: KÉPEK A TÖKÖLI RÁCOKRÓL

HRVATSKI ŽIDAN – Hrvatska manjinska samouprava prvi put izdaje Hrvatski zidni kalendar u tiskanju Croatiace. Stranice kalendara budu krasile slike mjesnih kulturnih ter civilnih društav. Presentacija je predvidjena 14. decembra, petak, u kulturnom domu, a kalendar će se moći i kupiti.

KOLJNOF – Jedan od najobljubljenijih i najveć citiranih pjesnikov je Koljnofac Mate Šinković Capa, čiji 80. jubilej rođenja i 35. ljet smrti su odlučili Koljnofci zabilježiti spomin-danom. Nedilju, 16. decembra, početo od 10 uri se služi maša zadušnica u mjesnoj Hodočasnoj crikvi, a potom će biti blagoslavljanje spomenploče. Vijenci spominka će biti položeni u mjesnom cimitoru na njegov grob. Odpodne u 15 uri se začme kulturni program, s recitiranjem njegovih pjesam u muzičkoj pratnji tamburašev. O Šinkovićevom pjesničkom stvaralačtvu će govoriti dr. Mijo Karagić, a spominke o njemu će s publikom podiliti Franjo Pajrić st. Polag sklanpanja stihov Mate Šinković je bio i amaterski slikar, tako će moći posjetitelji ovput viditi i njegov e slike na izložbi.

STARI GRAD – Na poziv mjesne Hrvatske manjinske samouprave će se strefiti 15. decembra, subotu, i Hrvati u ovom sjevernogradisćanskom varošu da bi u veselom društvu proslavili približavajuće božićne svetke. U starogradskom svečevanju od 15.30 uri, u društvenom domu Bijeli konj (Risljn), će sudjelovati harmonikaši, zbor Mali Dunaj i tančoši Konoplje iz Kemlje, Hatsko kolo iz Novoga Sela, muški jačkarni zbor iz Hrvatskoga Jandrofa ter Kulturno-umjetničko društvo Kajkavci iz Umoka. Naravno, ovput će se predstaviti i mjesni hrvatski zbor koji je i dosad imao lipe uspjehe. Kako nam je rekao Jožef Tolnai, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave, prošli misec su jačili u austrijskom Novom Selu na kulturnom festivalu, a takaj su pozvani na gradski zimski festival koji dura u Starom Gradu od 9. do 24. decembra. Uz to će starogradski hrvatski zbor svojim jačenjem polipšati i polnoćnicu u mošonskoj crikvi.

UNDA – Adventska svetačnost se priredjuje 15. decembra, nedilju, i u dotičnom selu od 16 uri. Nastupa mjesni jačkarni zbor pod peljanjem Sabine Balog i tamburaški sastav. Školska dica će predstaviti božićni tanac i KUD Veseli Gradišćanci će takaj zaplesati, a kot pozvani gosti nastupaju tamburaši iz Gerištofa. Veseli Gradišćanci su 8. decembra, subotu, bili pozvani u Horpač, a 22. decembra, subotu, pri svečevanju nestanka hatarov će gostovati kod Filešceva.

U sambotelski advent s jačkami

Malo je jur u Sambotelu crikvov kade nisu održali svoj adventski koncert sambotelski Hrvati. Tradicionalni sastanak kurušov prve adventske nedilje je bio u salezijanskoj crikvi Sv. Kvirina. Ov Božji dom jur prlje bi bio zaslužio dvournu hrvatsku vokalnu lipotu, pokidob biskup Sv. Kvirin je rođen u hrvatskom gradu Sisku, a u Savariji je mučenički ubijen. On je i ključni lik povezivanja med spomenutimi varoši. Koncert je začeo domaći zbor Djurdjice, pod peljanjem Suzsanne Kelemen, a najzanimljivija je bila jačka u pratnji puhačkoga instrumenta. Petroviski kuruš Ljubičica, uz diriganje Jolanke Kočiš i uz tamburaški glas „Koprive”, je za ovu priliku sastavio medjunarodni repertoar. Istina, božićne pjesme iz Nimške, Francuske i Južne Amerike su bile otpjevane po ugarski, ali za kraj je ostala i jedna hrvatska melodija. Mora se reći da akustika ove crikve je zvanaredna i ovako je još više mogla uživati brojna publika u jačkarnoj literaturi. Slavuj iz Hrvatskih Šic s peljačicom Anom Jušić svenek nas razveseli s originalnimi glasi i izvedbom.

Kot svako ljetu, u zbornom djelovanju aktivno sudjeluju i školari, muzičari. Jačkarni krug iz Egyházashtetyea je stalni pozvanik ove priredbe i vik izabranim programom se pripravlja na sambotelski nastup. Julika Salai, dirigentica sambotelskoga zbora Sveta Cecilia, je vandonesla maksimum iz svojih pjevačev, ki su s kristalnim jačenjem bili pravo iznenadjenje ove svetačnosti. Jačkari iz Narde, pod peljanjem Magde Horvat-Nemeter s muzičkom pratnjom Zoltana Pezenhoffer, donesli su zopet svoju kvalitetnu formu, i zavolj njih je vridno dojt svako ljetu na ov koncert. Uz nastupajuće grupe posebno je pozdravljena Kata Nemet-Harangozo, ka je pred sedmimi ljeti, još kot tajnica Hrvatske manjinske samouprave u Sambotelu nudila ideju za ovo adventsko spravišće. Na kraju je Jolanka Kočiš dirigirala svim jačkarom završnu pjesmu „Lipa si lipa, Diva Marija“. U 17 uri je hrvatsku mašu celebrirao Ivan Šneller iz Petrovoga Sela, a muzički su ju oblikovali šički pjevači.

-Tiho-

Hrvatski večer Židancev

Muški vijenac Četarcev u Dolnjopuljanskom tancu

Hrvatska manjinska samouprava u Hrvatskom Židanu je, uz materijalnu potporu Zaklade za nacionalne i etničke manjine u Ugarskoj, i ljetos priredila Hrvatski večer s bogatim folklornim programom 24. novembra, subotu, u mjesnom kulturnom domu. Za ovu priliku su pozvali i goste, a to je bilo kulturno društvo Četarci. Pod peljanjem Štefana Kolosara plesali su i ovput gradišćanske tance. Vrijeda će im biti gotova najnovija koreografija s domaćim običajem Branja rozmaringa. Židanske školare je pripremila na Nakovićevo naticanje u lipom hrvatskom govorenju učiteljica Marija Sabo, tako su se i ovde predstavili dotični mali recitatori. Jačkarni zbor Peruška Marija je odnedavno pod peljanjem Žužane Horvat, i ovput je dokazao da je i nadalje oduševljeni izvodjač, prvenstveno domaćih gradišćanskih

jačak. Virtuozni tamburaši Židanski bečari su publiku zabavljali baranjskim muzičkim blokom, a mjesni folkloriši Čakavci rutinirano su se gibalili u Bunjevačkom kolu. Židanski načelnik, ujedno i predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Hrvatskom Židanu, Štefan Krizmanić je svim peljačem grupe zahvalio dosadašnje djelovanje i naglasio da je zalag budućnosti u ovom naselju daljnje čuvanje ne samo tradicij nek i jezika. Folklorni večer je slijedio bal sa zabavnim bendom, Mladom generacijom, koji se je prvi put predstavio u novom formatu. Naime, umjesto Adama Šteinerja na gitari svira Kristijan Krizmanić. Na seosku feštu je došlo oko dvisto ljudi, med njimi i kotrigi Medjunarodnoga folklornoga ansambla, iz raznih mjest Gradišća, pokidob su ta vikend imali intenzivnu probu u Koljnofu. *-Tiho-*

Mjesni folkloriši Čakavci sve su poznatiji širom Gradišća

ERČIN – U organizaciji Hrvatske samouprave i Rackoga kluba, 15. prosinca priređuje se božićna svečanost. Kako nas je obavijestila uime organizatora gospoda Szili, program počinje u subotu u 15 sati u domu kulture, a u svečanom programu sudjeluju djeca koja će izvesti malu predstavu naslova «Erčinski betlehemari». Slijedi nastup Folklornog ansambla Zorica, u novim narodnim nošnjama tamošnjih Hrvata, te bogati hrvatski stol s božićnim jelima, rakijom, kolačem, medom, bijelim lukom, jabukama, orasima, grahomov juhom – sve će se to moći kušati na licu mjesta. Jelo i piće sami erčinski Hrvati će pripremiti i donijeti u dom kulture, kao i domaće kolače. Nakon svečanosti slijedi Hrvatski bal na kojem će svirati tukuljski „Perkovac” uz nastup tamburaša iz Erčina. Spomenuti klub već deset godina djeluje u Erčinu, a veliki je uspjeh tamošnjih Hrvata i novoutemeljena plesna skupina Zorica, osnovana lani, koja danas broji 60 plesača. Ne samo da se pleše u Erčinu nego danas članovi plesne skupine pohađaju i jezični tečaj iz hrvatskoga jezika. Hrvati su se u Erčin doselili oko 1630. godine, pa danas već gotovo da nema «baka» i «dika» koji bi svoje jezično znanje predali mladim naraštajima, podrijetlom Hrvatima. Do sredine 18. stoljeća u Erčinu se govorilo samo hrvatski, kaže mi gospoda Szili. Danas treba učiti jezik ako se njime mladi žele koristiti. Prije godinu dana u Erčinu je utemeljena i Hrvatska samouprava koja sva svoja nastojanja upire u buđenje narodnih običaja, njihovo prikazivanje i učenje hrvatskoga jezika. Pomažu se nastojanja mladih okupljenih oko Hrvatske samouprave, organiziraju balovi, plesačnice i svete mise. Pomogli su i u postavljanju kipa Svetom Ivanu Nepomuku i ploče na spomen erčinskih Hrvata, a posjetili su ih i Mijo Karagić te Marko Dekić.

SEGEDIN – U organizaciji tamošnje naše samouprave i Hrvatsko-mađarske kulturne udruge «András Dugonics», u Segedinu je 8. prosinca predstavljen 7. svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. O Leksikonu su govorili predsjednik Hrvatskoga akademskog kluba iz Subotice Dujo Runje, Stevan Mačković, ravnatelj Povijesnog arhiva u Subotici, te dr. Ladislav Heka i Dušan Marjanović, predsjednik segedinske Hrvatske manjinske samouprave.

BUDIMPEŠTA – Umjetnički ansambl „Luč” 8. prosinca imao je nastup na večeri suvremenoga narodnog plesa, u Palači umjetnosti, a 10. prosinca „Luč” je nastupila u kazalištu Ligeti na svečanosti naziva Božić manjina.

SEGEDIN – Klub nacionalnih manjina 18. prosinca, u sklopu Dana manjina, priređuje svojevrsni gastronomski prikaz narodnih kuhinja, bolje rečeno nacionalnih kuhinja manjina koje žive u Segedinu. Istoga dana otvara se i fotoizložba pod naslovom Nacionalne manjine na fotografijama.

BUDIMPEŠTA – U bazilici Sv. Stjepana 8. prosinca održan je Gala koncert, VII. međunarodni adventski festival zborova. Uza zbor „Bartók” iz Budimpešte, Zbor „Zrinyi”, švedske zbor iz Helsingborgs musikskolans flickkör, Zbor kapošvarskog sveučilišta „Csokonai”, festivalu je sudjelovao i Vokalni ansambl „Klek” iz Ogulina. Ovim međunarodnim susretom zborova ravnao je maestro Gyula Holló.

BUDIMPEŠTA – Ansambl „Luč” 16. prosinca nastupa u Nacionalnom kazalištu plesa u sklopu plesne večeri u spomen na Zoltána Kodályja.

ČUNOVO – U organizaciji tamošnjega HKD-a, u čunovačkom domu kulture 15. prosinca organizira se Adventsko popodne čiji je prihod namijenjen u dobrotvorne svrhe, za dječju onkološku kliniku u Bratislavi. Popodne će odlikovati druženje uz HKD Čunovo, kuhano vino, čaj, kolači, cigansko pečenje, gulaš, masni kruh s lukom, pečeni kostanji, a svi zainteresirani mogu na licu mjesta na improviziranom sajmu kupiti prigodne božićne poklone za svoje najdraže.

SELURINCE – U tom su gradu 5. prosinca nastavljeni razgovori na temu mađarsko-hrvatske pogranične suradnje, započeti u Kaniži koncem listopada. Organizatori selurinskog sastanka Mađarsko-hrvatska trgovačka i obrtnička komora, Ministarstvo za razvoj područja i samoupravu te stručno tajništvo za razvoj područja i gradnju inicirali su nastavak razgovora započelih u Kaniži, a sastanku su pribivali, među ostalima, Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, Stjepan Vuk, načelnik sela Mlinaraca, koje je ostvarilo više nego uspješan prekogranični projekt Info @Mura, Gabor Győrvári, ravnatelj Hrvatskoga školskog centra Miroslava Krležje iz Pečuha, a domaćin sastanka bio je predsjednik Mađarsko-hrvatske trgovačke i obrtničke komore, ujedno i načelnik grada Selurince Marko Győrvári. Mađarsko-hrvatska pogranična radna skupina uspostavljena je temeljem Sporazuma o suradnji mjesnih samouprava što su ga svibnja tekuće godine potpisali mađarska ministrica za samoupravu i prostorni razvoj Mónika Lamperth i Antun Palarić, državni tajnik Središnjega državnog ureda za upravu Republike Hrvatske.

Hrvatski dan u Mohaču

Sjećanje na Anku Kršić uz prigodni kulturni program

U suorganizaciji Hrvatske samouprave i Šokačke čitaonice, u subotu, 17. studenog, u Mohaču je priređen Hrvatski dan posvećen sjećanju na „šokačkoga slavuja”, omiljenu pjevačicu Anku Kršić, povodom 10. obljetnice njezine smrti.

Svojom nazočnosti Hrvatski su dan uveličali Katja Bakija, uime Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, zamjenik predsjednika HDS-a Đuso Dudaš, predsjednik Županijske hrvatske samouprave Mišo Šarošac, načelnik grada Mohača József Szekó te nekolicina gradskih vijećnika. Pozivu se odazvao i jedan od Ankinih bratića koji danas živi u Baji.

Hrvatski je dan nekadašnja tradicija, pokrenuta prije desetak godina, koji je nakon nekoliko godina izostanka, ove godine samo obnovljen – ističu organizatori.

Tražili smo nadnevak (datum) koji je značajan za mohačku Šokadiju. Ove smo godine odabrali sjećanje na Anku Kršić, koja je preminula prije deset godina, dodaje Marija Barac-Németh, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave.

Budući da već godinama nije bilo Hrvatskoga dana u Mohaču, a Anka Kršić prisjećali smo se redovito svake godine na Antunovo u Čitaonici, gdje joj je prije pet godina postavljena spomen-ploča, ovogodišnji Hrvatski dan ustrojili smo zajedno s Hrvatskom samoupravom. Mohačka Šokadija svjesna je da zajedno možemo više i bolje poraditi da bude sličnih programa, o čemu svjedoči i ova uspješna priredba. Važno je da pokažemo našu šokačkohrvatsku kulturu, da pokažemo da nas još ima u Mohaču – ističe Đuro Jakšić, dopredsjednik Čitaonice.

Anka Kršić bila je omiljena diljem Mađarske, ali i u Europi, pa i preko oceana, u Americi. Obrazovana operna pjevačica, bila je učenica Zoltána Kodályja.

Hrvatski je dan započeo prisjećanjem na šokačku pjevačicu, a tom su prigodom položeni vijenci na spomen-ploču postavljenu u Šokačkoj čitaonici.

U dvorani Kossuthova kina, koja je ispu-

njena do posljednjega mjesta, čak su neki i stajali, održan je dvosatni kulturni program. Prvo se Magda Kővári, koja ju je poznavala, prisjetila Anke Kršić, a zatim je prikazan i kraći film o njezinu životu i radu, snimljen 1997. g., nekoliko mjeseci poslije njezine smrti. U nastavku je nastupila Dječja plesna skupina pod vodstvom Beate Janković; Damir Bubreg svirao je na harmonici; nastupili su KUD «Mohač» i KUD «Zora». Éva Menyhart, koja njeguje pjesme Anke Kršić, otpjevala je jednu na mađarskom, a ostale na hrvatskome. Svirao je i orkestar mohačke Tamburaške škole, koju vodi József Kovács, čiji je orkestar nekada pratio Anku Kršić na nastupima. Svojevrsno iznenađenje bio je nastup dueta, Magde i Janje Kővári koje su također otpjevale nekoliko njezinih pjesama. U pratnji programa sudjelovao je TS Orašje, a za večerom koja je priređena u klupskim prostorijama Šokačke čitaonice, okupljene je zabavljao TS Šokadija. Druženje je bila prava prigoda da se porazgovara i o daljnjim zajedničkim priredbama, pa i budućnosti Hrvatskoga dana. Uza želju da se on priredi i ubuduće, opet vezano za neki znameniti događaj iz života mohačke Šokadije.

S. B.

Božić za djecu u Parlamentu 16. prosinca 2007.

Božić za djecu (Dječji Božić) u Parlamentu, koji ima dugu tradiciju, ove godine priredit će se 16. prosinca, a ugostit će 800 učenika osnovnih škola: djecu pod državnom skrbi, djecu u nepovoljnom položaju, hendikepiranu i djecu velikih obitelji. Počasni gosti svečanosti bit će djeca delegirana od strane 13 državnih manjinskih samouprava: ugostit će se 350 učenika, pripadnika nacionalnih i etničkih manjina. Glavni je pokrovitelj svečanosti dr. Katalin Szili, predsjednica Parlamenta. Slično kao i prošle godine, umjetnici i predavači koji nastupaju u programu davanjem svoga honorara u dobrotvorne svrhe, putem Zaklade otvoreno srce, podupirat će zajednice i pojedince koji trebaju pomoć. Djeca će 16. prosinca „okupirati” prostorije Parlamenta, očekuje ih Palača čuda, plesaćnica, izrada rukotvorina. Poznati umjetnici i

športaši predstaviti će im znamenitosti Parlamenta, a mogu pogledati i božićni program omiljenih umjetnika. Božiću u Parlamentu sudjelovat će i 30 učenika Hrvatske škole Miroslava Krležu iz Pečuha.

HOŠIG-ovi učenici
u Bizonji

Izradila: Dijana Kovačić
iz Ficehaza

Na kraju prošlog mjeseca nastupili su HOŠIG-ovi plesači (gimnazijalci) u Bizonji. Predstava je počela 23. novembra, petak, u 12 sati u domu kulture, koju je cijela mjesna osnovna škola pogledala. Gimnazijalce je pratila ravnateljica HOŠIG-a Marija Petrić, profesorica plesa Marija Silčanov-Kričković i profesor informatike Pál Horváth. Mogli smo vidjeti plesove iz Hrvatske, a također iz Mađarske. Publika je vrlo uživala u programu. Nakon folklornoga programa ravnateljica gimnazije Marija Petrić predstavila je njihovu ustanovu. Mogli smo vidjeti i slike o njihovoj školi. Učenici, nastavnici bizonjske škole i stanovnici našega sela bili su jako sretni što su imali priliku vidjeti folklorni program gimnazijalaca budimpeštanske hrvatske ustanove, na tako visokoj razini. Čestitamo im i želimo i nadalje uspješan i ustrajan rad!

Renata Novak

Doček svetog Nikole u santovačkome đaćkom domu

U četvrtak, 6. prosinca, u santovačkome đaćkom priređen je svečani doček Svetom Nikoli, u okviru kojega su učenici doma izveli prigodne pjesme i recitacije na hrvatskom i mađarskom jeziku, koje je s njima uvježbala odgojiteljica Evica Čatić-Kozić. U pratnji Svetog Nikole došli su i krampusi koji su budno pazili na «red i mir», koreći ne-

poslušniju djecu, koje gotovo i nije bilo. Razdragana pjesma i lijepe recitacije dočarale su pravi blagdanski ugođaj, a nije izostalo ni tradicionalno darivanje skromnih paketa. Istoga dana doček Svetog Nikole, i darivanje, priređeno je po razredima u hrvatskoj školi, a uz prigodni kulturni program i u hrvatskom vrtiću.

S. B.

Sveti Nikola u starinskoj školi

**Grofovski obitelj Janković
povezuje Gradišće i Slavoniju**

Izidor Janković Daruvári, član grofovski obitelji iz Slavonije, umro je prlje 150. ljet, a prilikom okrugloga jubileja je ovoga ljeta priredjena i konferencija. U misecu majušu je čepreška stručna delegacija (istraživači, povjesničari i predsjednica čepreške Hrvatske manjinske samouprave Marija Kralj) pohodila sva ona mjesta u Slavoniji za ke veže povijest i prošlost dotičnu obitelj. Posjećeni su gradi Daruvar, Požega, Pakrac, Lipik, i na svakoj štaciji putovanja su otkriveni zanimljivi podatki, mjesta i ostatki ove familije. Zato je čepreška Hrvatska manjinska samouprava odlučila da će i svoje Hrvate upoznati s timi spomeniki ter slavonskom lipotom. Oko 50 ljudi iz grada i okolice je tako imalo mogućnosti pohoditi u oktobru, u okviru jednodnevnoga izleta, Daruvar, Stražeman, i Požegu. Prilikom ovoga putovanja čepreški Hrvati su stupili u vezu s peljači spomenutih varošov, a uspostavljani su kontakti i s Ugri u Daruvaru. Grofovski obitelj Janković je do 1884. ljeta živila u Čepregu, potom se je pak vratila u Slavoniju, no danas ov povijesni konac more staviti na novu razinu povezivanje Gradišća i Slavonije. Na tom trenutačno djela ju zastupnici Hrvatske manjinske samouprave u Čepregu. *-Tiho-*

PEČUH – U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, 13. prosinca u Klubu se organizira promocija vina hrvatskih vinogradara iz Mađarske, članova Udruge hrvatskih vinogradara u Mađarskoj i vinara iz Hercegovine, u sklopu proslave svete Lucije.

BUDIMPEŠTA – Institut za istraživanje nacionalnih i etničkih manjina Mađarske akademije znanosti povodom Dana manjina u Mađarskoj organizira okrugli stol na temu «Istraživanje manjina i javnost». Okrugli stol će biti održan u Njemačkom domu (Budimpešta, VI okrug, Lendvayeva ul. 22) 17 prosinca s početkom u 17 sati. Sudionici okrugloga stola jesu: Alex Avanesian, Győző Cholnoky, Károly Gruber, Judit Klein, Éva Mayer i Attila Z. Papp, a moderatori razgovora Nándor Bárdi i Ágnes Tóth.

Studenti iz Zadra održali sate

Studenti Sveučilišta iz Zadra prvi put su boravili u serdahelskoj osnovnoj školi u jesen 2002. godine, i otada su svake godine gosti te pomurske škole. Uzvratno, učenici sedmog razreda pak provedu tjedan dana na prekrasnom Jadranu u Zadru. Ovaj put studenti razredne nastave s dr. sc. Smiljanom Zrilić, profesoricom koordinaticom metodičke prakse, u Serdahelu su boravili od 4. do 11. studenoga.

Smještaj je bio u Fedakovoj kuriji

S velikim se uzbuđenjem očekuju gosti, buduće učiteljice i učitelji, i u krugu djece, a i u krugu nastavnika. Svatko se priprema s nečim, peku se kolači, prave se sitna iznenađenja želeći im na taj način dokazati dobrodošlicu.

Skupina iz Hrvatske stiže autobusom do Čakovca, gdje ih kolege iz Serdahela čekaju. Smještaj za goste svake godine osigura mjesna samouprava, a ovaj put već u svojoj zgradi u Fedakovoj kuriji u prekrasno uređenim sobama s televizorom i kupaonicama te pogledom s kata na selo.

Barem tri tjedna serdahelska škola zrači nekim posebnim ugođajem gostoprimstva, prijateljstva, humanosti: tjedan prije zbog priprema, tjedan dana druženja i još jedan bogat dojmovima, a možda i duže.

Voditeljica prakse i ravnateljica serdahelske škole Marija Tišler ključne su osobe u tom druženju, za organizaciju odgovaraju one, ali uz njih stoji održavatelj ustanove, odnosno vodstvo sveučilišta iz Zadra i mnogi dobri ljudi koji pomažu da se razmjena studenata i učenika ostvari.

Profesorica Zrilić svake je godine oduševljena boravkom u Serdahelu, no, kako reče, i studenti, pored druženja mnogo se i uči, naime:

– Djeca u Serdahelu čuju izvorne govornike hrvatskoga jezika, a studenti se upoznaju s nastavom hrvatskoga jezika. Druženje je goleva motivacija i za naše studente i za učenike osnovne škole. Mi smo imali velik problem kako odabrati studente jer ih ima 60 na godini. Svi bi htjeli doći, pa sam svakako izabrala najbolje. Žao mi je da ne mogu svi doći jer odista je za njih veliko iskustvo. Mi kada stignemo kući, sve ispričamo i napravimo izložbu fotografija. Govorim im o pomurskim Hrvatima, upozna-

Druženje na hodniku

ju se s Hrvatima iz Mađarske, svake godine posjećujemo neku od njihovih ustanova, npr. u Budimpešti dvojezičnu gimnaziju ili u Pečuhu katedru hrvatskoga jezika. Naš fakultet pokušava se približiti hrvatskoj manjini u okolnim zemljama, pa smo tako bili i u Italiji, gdje također živi hrvatska manjina. Trebaju studenti upoznati i taj način podučavanja, jer u današnjem svijetu može se putovati i zaposliti se po cijeloj Europi, a i dalje – kazala je profesorica.

Ove su godine studenti imali nešto teži zadatak nego lani, naime, profesorica ih je povjerila da oni sami održe sate. Svatko od njih imao je priliku da se dokaže kao učiteljica ili učitelj. Iskusili su sve razrede od prvog do osmog. Na satima hrvatskoga jezika i pjevanja bilo je jako veselo. Oživjela je Snjeguljica na panoima, pričali o Medvjedu i tratinčici s prekrasnim crtežima, pjesmicama, a najveselije je bilo na pjevanju, gdje se i sviralo, pjevalo i plesalo. Znanje učenika obogaćeno je s novim hrvatskim izrazima, pričama, pjesmama.

Najbolje je bilo druženje u odmoru i poslije sata, tada su otvorila usta i sramežljivija djeca. Još veće je bilo veselje kada su djeca dobila poklone gostiju, s puno slatkiša. Kraševa čokolada: tortice, životinjsko carstvo, bronhi, cedevita, bomboni bili su sladi od svih slatkiša koja su se mogla dobiti u mjesnom dućanu.

Gosti su poslije podne imali slobodne aktivnosti kada su posjetili grad Letinju i Kanižu, a jedan dan im je organiziran izlet u Budimpeštu. Posredstvom serdahelskog načelnika Stjepana Tišlera studenti su mogli pogledati zgradu Parlamenta i iznutra, osim toga posjetili su Trg junaka, baziliku Sv. Stjepana, te obišli obalu Dunava i mostove.

Posljednje večeri, već po običaju, prirede-

U drugom razredu

na je svečana večera, s programom školaraca i druženjem. Tamburaši «Sumartonski lepi dečki» zagrijali su atmosferu i družilo se do kasnih sati.

Na oproštajnoj večeri profesorica iz Zadra ponudila je mogućnost nastavniciima da za proljetnih školskih praznika posjete Zadar i tamošnje sveučilište.

Dojmovi gostiju u Serdahelu:

Prof. Smiljana Zrilić: *Željela bi zahvaliti ovome divnom naselju, ravnateljici i nastavničkom zboru na srdačnom gostoprimstvu, i za sve aktivnosti. Posebno hvala načelniku u samoupravi, koji nam je omogućio smještaj u obnovljenoj kuriji, i da je omogućio posjet u mađarski Parlament. Kao i uvijek, divno smo se osjećali i srdačno očekujemo učenike u ljeto.*

Studenti: Antonija Peić:

Djeca su u početku bila malo sramežljiva, ali znatiželjna. Dobro su nas prihvatili, dragi su, nježni, bilo je lijepo s njima raditi. Ovdje su djeca mirnija na satu, u nas mnogo više govore, no mislim da u drugom se ne razlikuju.

Silvija Ruda: *– Djeca su nas dobro primila, nastavnici također, pekli su nam vrlo fine kolače. Djeca su bila mirna. Kako je vrijeme prolazilo, sve su bila opuštenija. Što*

se tiče hrvatskoga jezika radi se slično kao kod nas strani jezik. Vrlo mi se sviđa da u školi ima više radionica, djeca mnogo više izrađuju tehničke, kreativne radove. Dobro bi bilo to udomačiti i u našim školama. Vidjeli smo u drugom razredu što se izrađuje od plodova, svima nama djeca su nešto poklonila.

Domagoj Čačić Arapović: *– Biti učitelj, vrlo je zahvalan i plemenit poziv, u to sam se uvjerio i ovdje.*

Dinko Habuš: *– Naučili smo djeci u 3-4. razredu pjesmicu Zeko i potočić, u čemu su uživala.*

Martina Bokara i Jelena Mlakar: *– Vidi se da je Serdahel hrvatsko selo. Iznenadilo nas je koliko ljudi govori hrvatski. Očekivala sam da ću većinom čuti mađarske riječi, ali ne. U Kaniži nam je govorio čovjek i rekao je da je naučio hrvatski slušajući Radio Međimurje.*

Djeca u školi mnogo razumiju hrvatski, ali malo teže govore. Mislim da ako bi imala još više sati na hrvatskome jeziku, bolje bi im išlo, no ne znam kako bi se tom moglo uskladiti s nastavnim programom. Dobro bi bilo ako bi i roditelji mogli potaknuti da djeca više razgovaraju na hrvatskome. Primijetili smo da djeca koja i kod kuće razgovaraju hrvatski, znatno lakše komuniciraju. Jako nam je bilo lijepo i rado bismo došli ponovno.

beta

KALAČA – U organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave, u subotu, 1. prosinca, u Kalači je održana i treća hrvatska plesničica u nizu. Kako nam reče predsjednik hrvatske samouprave Bariša Dudaš, sve tri dosadašnje plesničice bile su iznimno posjećene, i ovaj put okupilo se 80–100 sudionika, koje je podučavala učiteljica Vesna Velin iz Pečuha, a svirao je Orkestar Vizin. Prvi put od 18 do 19 sati okupili su i djecu, učenike koji od jeseni uče hrvatski jezik. Podsjetio da su Vesna Velin i spomenuti orkestar prvi put gostovali u listopadu, a u studenome plesničicu je vodio Grgo Kovač uz TS «Racke žice» iz Dušnoka te Umjetničku školu plesača i tamburaša «Danubia». Hrvatska je plesničica i medijski popraćena, a reportažu je napravila i Kalačka televizija. Po riječima Bariše Dudaša, hrvatska će samouprava i iduće godine nastaviti niz hrvatskih plesničica, već prema svojim mogućnostima, jer postoji izuzetno zanimanje kalačkih Hrvata, ali i onih iz okolnih naselja iz Bačina i Dušnoka. Hrvatska samouprava ove jeseni pokrenula je i kružok hrvatskoga jezika u katoličkoj osnovnoj školi i gimnaziji. S njima radi dvije učiteljice, a najveći je problem nabava udžbenika. Budući da za podučavanje u obliku kružoka, nema državne potpore za kupnju udžbenika, troškove u skladu svojih mogućnosti snosi hrvatska samouprava. Kako dodaje Bariša Dudaš, dobili su jedinu potporu Hrvatske državne samouprave za nabavu Croaticinih izdanja, koja iznosi tisuću forinti po učeniku, što je 60-ak tisuća forinti, s obzirom na broj učenika upisanih na hrvatski jezik, što naravno ne pokriva troškove. Ovih su dana dobili osam udžbenika (i dva besplatna) s naslovom Nudim ti slova, u izdanju Nacionalnog poduzeća, za izdavanje udžbenika, koji su ih stajali ukupno 114 tisuća forinti, što nadilazi njihove skromne novčane mogućnosti.

ZAGREB – Hrvatska matica iseljenika sve one koje zanima ples, poziva na iduću Zimsku školu hrvatskog folkloru koja će se održati od 3. do 14. siječnja 2008. godine u Crikvenici. Na ovogodišnjoj Zimskoj školi hrvatskoga folkloru podučavat će se plesovi, pjesme, nošnje i glazbala panonskoga područja. Održat će se i predavanja o narodnim nošnjama i pjesmama panonskoga područja, tradicijskim glazbalima, osnovama kinetografije (plesnog pisma) i osnovama notnoga pisma. Prijavni listić i sve dodatne informacije možete naći na adresi:

www.matis.hr.

U spomen

Stjepan Trojko
(1937–2007)

U svojoj 70. godini preminuo je naš dragi prijatelj, član Hrvatske manjinske samouprave grada Bate. Rođen je u hrvatskom selcu Petribi. Velik dio svog života proveo je u Bati. Radio je u gradskoj termoelektrani i u zdravstvenom središtu. Od 1997. godine je u mirovini. I kao umirovljenik nije se mnogo odmarao. Do smrti je bio domar u jaslicama.

Bio je osnivač hrvatske mjesne samouprave. Od prvog dana se uključio u kulturni život batskih Hrvata. Volio je razgovarati s ljudima, bio je otvoren i sve ga je zanimalo što se događa u njegovoj sredini. Živio je djelatnim i dinamičnim životom. Obožavao je svoju obitelj, osobito svoja dva unuka, kojima je posvetio mnogo pažnje.

Bio je pun snage i planova, i zato je za sve nas nevjerojatan njegov iznenađni odlazak. Zauvijek će ostati prazan njegov stolac u uredu naše samouprave. Neka mu bude zemlja laka.

Neka počiva u miru.

Članovi hrvatske samouprave

Planovi odbora za kulturu, vjerska i društvena pitanja za 2008. g.

Prema izvješću predsjednice Marije Vargović, Odbor za kulturu, vjerska i društvena pitanja sastavio je nacrt rada za 2008. godinu, što u daljnjem još želi razraditi. Planirani su ovi programi po mjesecima:

Siječanj: misa u povodu Sveta tri kralja i tribinu za svećenike u Harkanju, 5. siječnja

Veljača: korizmena misa i tribina u Kisegu.

Ožujak: susret predsjednika Hrvatske državne samouprave i Odbora s biskupom u Đakovu.

Svibanj: državno hodočašće na kačmarskoj Vodici.

Lipanj: u okviru Croatiade jezični tabori, zanimanja vjerskog sadržaja.

Rujan: državno otvorenje školske godine; sveta misa za sve školske torbe u Santovu.

Listopad: seminari za voditelje zborova, tamburaških sastava, kulturnih društava po regijama.

Studeni: Hrvatski dan u Baji.

Odbor smatra vrlo važnom zadaćom da se na polju kulture povezuju hrvatske regije i želio bi ovlast za uspostavu kontakata s mađarskim i hrvatskim kulturnim ustanovama.

Odbor je predložio i to da se u Hrvatskome glasniku prije većih vjerskih blagdana posveti posebna stranica za vjerski sadržaj.

Božić u pečuškoj katedrali

Već nekoliko godina pečuška biskupija sudjeluje u adventskim događanjima koja se organiziraju u gradu, time da otvara i prostore prekrasne pečuške katedrale onima koji u njoj u ovo adventsko vrijeme žele organizirati vjerske sadržaje za vjernike i širu publiku. Tako se već nekoliko godina u prosincu u katedrali priređuje i hrvatski božićni koncert ili hrvatsko došašće. I ove je godine bilo tako. U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa, Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoa, a u ime njih voditelja Kluba Miše Šarošca i knjižničarke Kluba Eve Filaković, i Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, 7. prosinca u pečuškoj katedrali održan je hrvatski Božićni koncert. Program hrvatskog došašća započeo je svetom misom na hrvatskom jeziku koju je služio svećenik dekan Ladislav Ronta iz Harkanja uz koncelebraciju svećenika Ilije Čuzdija i svećenika iz Josipovca. Nakon mise započeo je Božićni

koncert u izvedbi Tamburaškog društva Pajo Kolarić iz Osijeka i Pjevačkoga zbora Šokadija iz Osijeka te uz nastup Crkvenoga pjevačkog zbora iz Josipovca. Nastupili su i mladi solisti Alisa Tunić i Matija Ralušić, a Tamburaškim orkestrom „Pajo Kolarić” ravnala je Željka Grgošević. Najveće zadovoljstvo pružila je okupljenima poznata pjevačica Vera Svoboda koja je doputovala u Pečuh u pratnji svoga supruga Julija Njikoša, poznatoga glazbenika, kako bi nas obradovala vijencem prekrasnih božićnih pjesama. Priredbi, koja je ostvarena uz potporu Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, pribivali su konzul gerant Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj sa svojim suradnicima, predsjednik HDS-a Mišo Hepp, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, uz brojne hrvatske vjernike iz naših sela u Baranjskoj županiji i šire.

bpb

